

המחלקה למדע המדינה (311)

כתובתנו באינטרנט : <http://politics.huji.ac.il>

ראש המחלקה : פרופ' דן אבנון
רכזת המחלקה : רינה צליק

מרצי המחלקה למדע המדינה :

ד"ר ואא'ל אבו-עקסה

פרופ' דן אבנון

ד"ר אודליה אושרי

ד"ר יפתח אלעזר

פרופ' פזית בן-נון בלום

ד"ר יצחק ברודני

פרופ' אורן ברק

פרופ' שרון גילעד

פרופ' אבנר דה-שליט

ד"ר ניקול הוכנר

פרופ' מנחם הופנונג (בשבתון)

פרופ' ראובן חזן

ד"ר גייל טלשיר (בשבתון סמ' א')

ד"ר שירי כהן

פרופ' דוד לוי-פאור

פרופ' משה מאור

פרופ' דן מיודובניק

פרופ' לילך ניר

פרופ' שלומי סגל

ד"ר רענן סוליציאנו-קינן

ד"ר אפרים פודוקסיק

פרופ' אלון פלד

פרופ' אורית קדר

פרופ' גדעון רהט

ד"ר דניאל שוורץ

פרופ' שאול שנהב

פרופ' תמיר שפר

אמריטי :

פרופ' שלמה אבינרי

פרופ' שלמה אהרונסון

פרופ' אריה אונגר

פרופ' ירון אזרחי

ד"ר רפאלה בילסקי
פרופ' עמנואל גוטמן
פרופ' גליה גולן
פרופ' יצחק גל-נור
פרופ' אברהם דיסקין
פרופ' יחזקאל דרור
פרופ' דוד דרי
פרופ' אהוד הררי
פרופ' גדי וולפספלד
פרופ' נעמי חזן
פרופ' יעקב לנדאו
פרופ' פיטר מדינג
ד"ר ג'פרי מייסי
ד"ר בריאן קני-פז
פרופ' דוד ריצ"י
פרופ' זאב שטרנהל
פרופ' יצחק שיחור
פרופ' מיכאל שלו
פרופ' גבי שפר
פרופ' מריו שניידר
פרופ' עירא שרקנסקי

מרצים מן-החוץ ועמיתי הוראה:

ד"ר אמית אביגור
ד"ר שירלי אברמי
ד"ר עו"ד אריק אריאלי
ד"ר עו"ד משה בכר
ד"ר יותם בנוזימן
ד"ר עמיר בר-אור
ד"ר אבנר ברנע
ד"ר בשיר בשיר
ד"ר טובי בנימין גרין
ד"ר אסף דוד
השופט משה דרורי
מר נדב הבר
ד"ר לורה ורטון
ד"ר עופר כסיף
פרופ' אריה נאור
ד"ר עדו נבו
ד"ר תימאה ספיטקה
ד"ר דוד פויכטונגר
ד"ר מאיה רוזנפלד

תכנית המחלקה למדע המדינה (311)

מטרת הלימודים במחלקה למדע המדינה היא להקנות ידע, הבנה ויכולת ניתוח של תופעות פוליטיות, מוסדות פוליטיים והתנהגות פוליטית. לצורך מטרה זו לומדים התלמידים והתלמידות קורסים הן בתחום התיאורטי-מושגי והן בתחום האמפירי-מחקרי. לימודי מדע המדינה מציידים את התלמידים והתלמידות בכלים לניתוח, הבנה ומחקר בתחומי מדע המדינה והמדיניות. כלים אלו שימושיים במיוחד למי שימלאו תפקידים במוסדות המדינה ובמוסדות הציבור השונים, באמצעי התקשורת ובמגזר השלישי.

נושאי המחקר במחלקה: מחשבה מדינית היסטורית ואנאליטית, חקר מערכות ומוסדות פוליטיים, התנהגות פוליטית והקשר שבין ההיבט הפוליטי של החיים הציבוריים לבין ההיבטים האידיאולוגיים, ההיסטוריים והחברתיים. תשומת לב מיוחדת מוקדשת לבעיות הממשל, החברה והמינהל בישראל.

מסלולי הלימוד האפשריים במחלקה הם: תואר ראשון (ב"א), תואר שני (מ"א), תכנית ללימודי מחקר המשלבת תואר שני ושלישי (תל"ם) ודוקטורט.

* הטקסט מנוסח בלשון זכר אך פונה לנשים וגברים כאחד.

3

לימודי התואר הראשון (ב"א)

יועץ ללימודי תואר ראשון – פרופ' אורן ברק

במסגרת התואר הראשון אנו מציעים מספר אפשרויות לימוד.

* תכנית במסלול דו-חוגי המאפשר שילוב של מדע המדינה עם כל חוג אחר לבחירתכם.

* תכנית במסלול חד-חוגי – לימודים מורחבים במדע המדינה בשילוב לימודים משלימים מחוץ למחלקה.

* תכנית במסלול דו-חוגי משולבת עם הפקולטה למשפטים – מיועדת לתלמידים אשר התקבלו לפקולטה למשפטים במסגרת התכנית המשולבת.

תכניות מיוחדות (פרטים נוספים וכן פרטים לגבי תנאי הקבלה בהמשך השנתון):

* מסלול דו-חוגי בלימודי הדגש בפסיכולוגיה פוליטית (פתוח לתלמידי דו-חוגי עם פסיכולוגיה, סוציולוגיה, תקשורת, כלכלה). המסלול נפתח בכל שנה ומתקבלים מסיימי שנה א' ומעלה.

* מסלול חד-חוגי או דו-חוגי בלימודי הדגש בפוליטיקה וממשל (לכלל תלמידי המחלקה). המסלול נפתח בכל שנה ומתקבלים מסיימי שנה א' ומעלה.

* מסלול דו-חוגי משותף עם החוג לחינוך בלימודי הדגש במנהיגות חינוכית חברתית (החל משנה א').

* תלמידי המחלקה למדע המדינה יכולים ללמוד לקראת תעודת הוראה תיכונית במקצוע האזרחות. המסלול נפתח בכל שנה ומתקבלים מסיימי שנה ב' ומעלה. פרטים במשרדי המחלקה להכשרת מורים בבית הספר לחינוך. טלפון: 5882021.

בשנה א' חייבים כל תלמידי המחלקה ללמוד במסלול הדו-חוגי. תלמיד יהיה רשאי לעבור למסלול חד-חוגי בשנת הלימודים השנייה רק אם עמד בתנאי המעבר המפורטים בפרק ד' בשנתון הפקולטה.

תכנית הלימודים במסלול הדו-חוגי

במסלול זה חייב התלמיד בלימודים במחלקה בהיקף של 56 נ"ז (כולל עבודה סמינריונית). בנוסף, על התלמיד ללמוד קורסים בהיקף 4 נ"ז מתכנית "אבני פינה", וכן קורס אינטרנטי ב"הכרת משאבי הספרייה" (ללא נ"ז וללא ציון מספרי) סה"כ 60 נ"ז, בהתאם לתכנית המפורטת להלן:

המסלול הדו-חוגי (60 נ"ז) לפי הפירוט הבא:

א.	קורסי חובה שנה א'	16	נ"ז
ב.	קורסי חובה שנה ב'	14	נ"ז
ג.	קורסי ליבה (שנים ב' – ג')	6-10	נ"ז
ד.	קורסי בחירה ¹	8-12	נ"ז
ה.	סמינר (כולל 4 נ"ז לעבודת הסמינר) ²	8	נ"ז
		56	נ"ז
ו.	קורס במסגרת "אבני פינה" ³	4	נ"ז
	סה"כ	60	נ"ז

קורסי חובה - שנה א' (סה"כ 16 נ"ז)

מבוא למדע המדינה: מושגים וגישות	שו"ת 4	נ"ז
פוליטיקה השוואתית: מוסדות ותהליכים	שו"ת 4	נ"ז
יסודות המחשבה המדינית א	שו"ת 2	נ"ז
משטר מדינת ישראל	שו"ת 4	נ"ז
קריאה מודרכת וכתובה מדעית	תרגיל 2	נ"ז

¹ במסכת לימודי הבחירה ניתן ללמוד במהלך התואר עד 4 נ"ז של קורסים מחוץ למחלקה מתוך רשימת הקורסים המומלצים מחוץ למחלקה, קורסי אבני פינה (בנוסף ל-4 נ"ז הנדרשים) או קורסים אחרים באישור יועץ הבי"א
² תלמיד מצטיין שממוצע ציוניו בתום שנה ב' יעמוד על 88 ומעלה, יורשה ללמוד סמינר נוסף במקום לימודי בחירה בהיקף 8 נ"ז. אין ללמוד יותר מסמינריון אחד אצל אותו מרצה
³ נא ראה הכללים ללימוד קורסי "אבני פינה" בפרק ד' בשנתון הפקולטה וכן בשנתון האוניברסיטה [/http://ap.huji.ac.il](http://ap.huji.ac.il)

קורס בחירה (בסמסטר ב' בלבד)

2 נ"ז

תנאי המעבר משנה א' לשנה ב'

1. על מנת לעבור לשנה ב' חייב התלמיד להשיג ציון של 60 לפחות בכל אחד מקורסי החובה של שנה א' וציון ממוצע בהם של 70 לפחות.
2. תלמיד החוזר על שנה א' חייב לחזור על כל חובות הקורסים בהם קיבל ציון הנמוך מ-60⁵
3. תלמיד החוזר על קורס או קורסים של שנה א' יאשר את תכנית הלימודים שלו מול יועץ הבוגר.

שנה ב

מבוא היסטורי לפוליטיקה בת זמננו	4 נ"ז
מחשבה מדינית מודרנית	4 נ"ז
יסודות המינהל הציבורי	2 נ"ז
שיטות וגישות ביחסים בין-לאומיים ובמדע המדינה ⁶	2 נ"ז
גישות מחקר וסטטיסטיקה במדע המדינה וביחב"ל ⁷	2 נ"ז
קורסי ליבה	
קורסי בחירה (כולל קורסי אבני פינה, ע"פ כללי הפקולטה)	

שנה ג'

קורסי ליבה	(להשלמת מכסת הנ"ז)
קורסי בחירה (כולל קורס אבני פינה ע"פ כללי הפקולטה)	(להשלמת מכסת הנ"ז)
סמינר	8 נ"ז

הערות:

1. הציון בסמינריון יחולק לשניים: 4 נ"ז עבור חובות הקורס⁸ ו- 4 נ"ז עבור העבודה שתיכתב בסיומו.
2. בשנה ג' על התלמיד להשלים את לימודיו בקורסי ליבה ובחירה לפי העדפתו האישית עד להשלמת המכסה הכוללת הנדרשת לסיום הלימודים במחלקה.

⁴ כל תלמיד ישתתף בשלוש שעות מחקר שנתיות במסגרת המעבדה. לפרטים נוספים ניתן לפנות למעבדה לפסיכולוגיה פוליטית במייל: lab.polpsych@mail.huji.ac.il

⁵ תלמיד החוזר על קורס שבו קיבל ציון של 60 או יותר, יגיע לסיכום בכתב עם מרצה הקורס לגבי חובותיו בנוסף למבחן הסופי.

⁶ תלמיד הלומד "שיטות מחקר" במחלקה אחרת לא ילמד קורס זה ובמקומו ידרש ללמוד את אחד מקורסי הבחירה או הליבה המוצעים במחלקה להשלמות מכסת הנקודות.

⁷ תלמיד הלומד "שיטות סטטיסטיות" במחלקה אחרת (במדעי החברה, בבית הספר לחינוך או בבית הספר למינהל עסקים) לא ילמד קורס זה וידרש ללמוד במקומו את אחד מקורסי הבחירה (או הליבה) המוצעים במחלקה.

⁸ לסמינרים המוגדרים בשנתון בהיקף של 4 נ"ז בלבד

המסלול החד-חוגי

(תנאי קבלה בהתאם לאמור בפרק ד' בשנתון הפקולטה)

בתכנית החד חוגית שני מסלולי לימודים :

המסלול החד חוגי הרגיל (64 נ"ז) לפי הפירוט הבא :

כמו בתכנית הדו-חוגית	{	א. קורסי חובה
		ב. קורסי ליבה
4-8 נ"ז		ג. קורסי בחירה
16 נ"ז		ד. 2 סמינריונים
4 נ"ז		ה. קורסים במסגרת "אבני פינה"

המסלול החד חוגי המורחב (72 נ"ז) לפי הפירוט הבא :

כמו בתכנית הדו-חוגית	{	א. קורסי חובה
		ב. קורסי ליבה
4-8 נ"ז		ג. בחירה
24 נ"ז		ד. 3 סמינריונים
4 נ"ז		ה. קורסים במסגרת "אבני פינה"

הערות:

1. תלמיד הבוחר במסלול החד-חוגי המורחב חייב ללמוד אחד מהסמינריונים בשנה ב'.

חישוב ציון סופי לתואר ראשון (ב"א) במחלקה

ציון הגמר במחלקה ייקבע כציון משוקלל של ציוני התלמיד, בהתאם למכסת הנקודות ולמבנה התכנית בה למד, בתנאי שעמד בכל אחד מהקורסים בהצלחה. הציונים הסופיים בכל הקורסים ישוקללו לפי מספר נקודות הזכות המוענקות לכל קורס.

בוגר דו-חוגי משולב עם הפקולטה למשפטים (56 נ"ז) לפי הפירוט הבא :

כמו בתכנית הדו-חוגית	{	א. קורסי חובה
----------------------	---	---------------

ב. קורסי ליבה

ג. קורסי בחירה 4-8 נ"ז

ד. סמינר (כולל 4 נ"ז לעבודת סמינר) 8 נ"ז

ה. קורסים במסגרת "אבני פינה" 4 נ"ז

בוגר דו חוגי במדע המדינה ובחינוך בהדגש מנהיגות חברתית חינוכית

מטרת הלימודים היא להציע לתלמידי התואר הראשון מסגרת מיוחדת ויוקרתית המיועדת לסטודנטים הרואים עצמם פעילים חברתית בחברה האזרחית ובשדה החינוך. נקודת המוצא של המסלול היא כי מנהיגים חברתיים הם בעלי ידע, חזון ופרספקטיבה רחבה בתחום פעילותם, קשובים לשינויים בתוך ומחוץ לארגון, בעלי יכולת להניע תהליכים ולהוביל מהלכים יצירתיים ואחראיים. כדי לענות להגדרה זו של מנהיגות, המסלול מאגד בתוכו עולמות תוכן מגוונים המעוגנים בשתי דיסציפלינות: מדע המדינה וחינוך.

בסיום הלימודים הסטודנטים יהיו זכאים לתואר ראשון במדע המדינה ובחינוך וכן להערה בגיליון הציונים על סיום לימודי הדגש בתכנית למנהיגות חברתית חינוכית.

עקרונות מנחים

הסטודנטים ילמדו בתואר דו חוגי מדע מדינה וחינוך – שני החוגים במתכונת ראשית.

מסלול הלימודים יהיה מורכב מארבעה רכיבים:

- קורסי חובה כלליים בכל אחד מן החוגים
- קורסי חובה יעודיים של התכנית
- שעורי בחירה, ליבה וסמינר מתוך אשכולות ידע של התוכנית (2 אשכולות בכל אחד מהחוגים)
- שיעורי בחירה וליבה מתוך ההיצע הכללי במחלקות בכל שנה
- שעורי חובה פקולטטיים ואוניברסיטאיים (למשל קורסי שער וקורסי אבני פינה)

ריכוז לפי חוגים

פירוט	מדע המדינה ראשי	חינוך ראשי
קורסי חובה ייעודיים משותפים	12 נ"ז (6 בחינוך ו-6 במדע המדינה)	
סדנה במנהיגות וביזמות חברתית	סה"כ 2 נ"ז (בשנים ב' ו-ג')	
קורסי חובה כלליים	26 נ"ז	28 נ"ז
קורסי ליבה	6-10 נ"ז	10 נ"ז
קורסי בחירה/הרחבה	4-8 נ"ז	14 נ"ז

עבודת הסמינר תיכתב במסגרת אחד מקורסי הבחירה בחינוך	6-8 נ"ז	סמינר
	4 נ"ז	קורסי אבני פינה
60 נ"ז	60 נ"ז	סה"כ

פרוט המסלול

פעילות משותפת וקורסים ייעודיים

- במסגרת התכנית ילמדו שיעורים ייעודיים בהיקף של 12 נ"ז שיעסקו בהיבטים שונים של מנהיגות ויזמות בשדה החינוך ובחברה האזרחית.
- בנוסף ישתתפו הסטודנטים גם בסדנה מעשית (בהיקף כולל של 2 נ"ז) למנהיגים חברתיים-חינוכיים שמטרתה להפגישם עם פעילים מהשדה וחוקרים מהתחום וכן ליצור שיח משותף וקהילה לומדת.

מדע המדינה

קורסי חובה כלליים – סה"כ 26 נ"ז

שנה א' : מבוא למדע המדינה : מושגים וגישות (4 נ"ז) ; פוליטיקה השוואתית : מוסדות ותהליכים (4 נ"ז) ; משטר מדינת ישראל (4 נ"ז) ; יסודות המחשבה המדינית א' (2 נ"ז) ; קריאה מודרכת וכתובה מדעית (2 נ"ז).

שנה ב' : מבוא היסטורי לפוליטיקה בת זמננו (4 נ"ז) ; מחשבה מדינית מודרנית (4 נ"ז) ; יסודות המנהל הציבורי (2 נ"ז) ; (סטטיסטיקה ושיטות מחקר ילמדו בחינוך).

אשכולות ידע של לימודי ההדגש – לפי פירוט הרכב הקורסים בכל שנה במערכת הרישום וכן קורסי בחירה וליבה מתוך ההיצע במחלקה בכל שנה.

היבטים מוסדיים והתנהגותיים במנהיגות

מנהיגות חברתית דורשת יכולת לחשוב באופן ביקורתי ויצירתי על השיטה הפוליטית ואתגריה, על כלכלת השוק וכשליה, על הדרך שבה עובדים מוסדות וארגונים, ועל גורמים שמשפיעים על עמדות והתנהגות הציבור.

היבטים ערכיים ועיוניים במנהיגות

הובלת תהליכים חברתיים מעוגנת בהשקפת עולם רחבה ומצריכה הבנה מעמיקה של ערכים, עקרונות, תיאוריות ואידיאולוגיות, המנחים את עולם המעשה החברתי והפוליטי.

- יש לבחור לפחות קורס ליבה אחד ושעור בחירה אחד בכל אחד מהאשכולות – לפי פירוט שיופיע כל שנה במערכת הרישום.
- במהלך התואר חייבים הסטודנטים ללמוד קורס/ים בשפה האנגלית בהיקף של 2 נ"ז לפחות מתוך לימודי הבחירה/ליבה במחלקה למדע המדינה.

ביה"ס לחינוך

קורסי חובה כלליים – סה"כ 28 נ"ז

שנה א': מבוא לפסיכולוגיה של החינוך (5 נ"ז); מבוא לסוציולוגיה של החינוך (5 נ"ז); מבוא לפילוסופיה של החינוך (3 נ"ז); קריאת טקסטים במחשבת החינוך (2 נ"ז); סטטיסטיקה לחינוך א' (3 נ"ז); (השיעור במיומנויות אקדמיות יינתן במדע המדינה).

שנה ב': סטטיסטיקה לחינוך ב' (3 נ"ז); הכרת המעשה החינוכי (2 נ"ז); הכרת מערכת החינוך (2 נ"ז); סוגיות במחקר חינוכי (3 נ"ז).

אשכולות ידע של לימודי ההדגש – לפי פירוט הרכב הקורסים בכל שנה במערכת הרישום

היבטים ארגוניים ופדגוגיים

כדי לקדם יוזמות חברתיות וחינוכיות ולהנהיג פרויקטים בשטח יש להכיר את ההקשר הארגוני בתוכו פועלים ולהיחשף לידע תיאורטי ומחקרי עדכני הקשור בניהול מערכות, פדגוגיות פורמליות ובלתי פורמליות ורשתות חברתיות.

היבטים חברתיים ותרבותיים

מנהיגים חברתיים-חינוכיים נדרשים לחשוב באופן חדשני וביקורתי על בסיס הכרות מעמיקה של החברה האזרחית על גווניה, הסתירות הפנימיות שבתוכה. וכל זאת מתוך מבט משווה על הנעשה בעולם והכרת הדינמיקה שבין תהליכים גלובליים למקומיים.

לימודי הדגש בפסיכולוגיה פוליטית

פסיכולוגיה פוליטית הוא תחום אקדמי הבוחן סוגיות פוליטיות מתוך פרספקטיבה פסיכולוגית, וכן תיאוריות פסיכולוגיות בתוך ההקשר הפוליטי. כך, תיאוריות בפסיכולוגיה חברתית וקוגניטיבית, תיאוריות אישיות, וגם תיאוריות בנויר-פסיכולוגיה ובפסיכולוגיה אבולוציונית, משמשות לחקר פוליטיקאים, התנהגות אזרחים, פעילים פוליטיים, תוצאות פוליטיות ומוסדות פוליטיים, בתוך קונטקסט חברתי-פוליטי ובזווית השוואתית. לידע בתחום יש השלכות מעשיות לתחומי קבלת החלטות פוליטיות, ייעוץ פוליטי, ניהול קמפיילים תקשורתיים, יישוב סכסוכים, שינוי עמדות ושכנוע, הוראה וחינוך.

כחלק ממגמה המעודדת בינתחומיות במדעי החברה, גובר העניין בתחום הפסיכולוגיה הפוליטית, והאוניברסיטאות הטובות בעולם מציעות כיום קורסים בנושא ואף התמחות פורמאלית בתחום, לרוב במסגרת החוגים למדע המדינה או לפסיכולוגיה. בשל מספר תנאים פוליטיים ייחודיים, ישראל מוצגת בספרות כ"מעבדה לפסיכולוגיה פוליטית", וחוקרים ישראלים עומדים בחזית המחקר העולמי. בתוך ההקשר הישראלי, פסיכולוגים פוליטיים מתמקדים בחקר יחסים בין קבוצות, סובלנות פוליטית, אלימות פוליטית וטרור, דת ומוסר בפוליטיקה, הגירה, התנהגות הצבעה, סטריאוטיפים ודעות קדומות.

מטרת התכנית

מטרת התכנית היא להציע לתלמידי התואר הראשון במחלקה למדע המדינה באוניברסיטה העברית מסגרת מיוחדת ויוקרתית המפגישה בין שני עולמות התוכן – הפסיכולוגיה והפוליטיקה.

בסיום הלימודים הסטודנטים יהיו זכאים לתואר ראשון במדע המדינה בציון הערה בגיליון הציונים בדבר השלמת לימודי הדגש בפסיכולוגיה פוליטית.

תכנית הלימודים

תלמידי ההדגש יהיו חייבים בלימוד של 20 נ"ז לפחות בלימודי ההדגש, בכללם קורס חובה "עבודה מעשית: ניסויים בהתנהגות פוליטית" (2 נ"ז), לימודי ליבה בהיקף של 4 נ"ז וקורסי בחירה וסמינר מתוך הסמינרים שיפורטו בהדגש להשלמת מנין הנקודות לתכנית.

תנאי קבלה

קבלה בשנה ב' על סמך ממוצע ציוני שנה א' (85 ומעלה במדע המדינה), במסלולים הדו-חוגיים הבאים: מדע המדינה ופסיכולוגיה, מדע המדינה ותקשורת, מדע המדינה וסוציולוגיה, מדע המדינה וכלכלה. תלמידי מסלולים דו-חוגיים אחרים באישור ראש התכנית.

אופן הגשת המועמדות

בתום שנת הלימודים הראשונה וקבלת כל ציוני שנה א' יש לשלוח בקשה הכוללת קורות חיים והצהרת כוונות באורך עד פסקה אחת, בה המועמד/ת/ת/יספר על תחומי התעניינותו/ה הקשורים לתכנית. את הבקשה יש לשלוח עד לתאריך 28.9.2017 למייל: political@savion.huji.ac.il

סיכום לימודי מדע המדינה בהדגש בפיסיכולוגיה פוליטית

קורס חובה להדגש	2 נ"ז
קורסי חובה כלליים ⁹	30 נ"ז
שיעורי ליבה בהדגש	4-8 נ"ז
שיעורי בחירה/הרחבה ¹⁰	8-12 נ"ז
סמינר	8 נ"ז
שיעורי אבני פינה	4 נ"ז
סה"כ	60 נ"ז

היצע הקורסים עשוי להשתנות מדי שנה בהתאם לזמינות הקורס ושיקול הדעת של סגל המחלקה ויפורט בשנתון ובאתר הרישום.

לימודי הדגש במדיניות ובמשל

לימודי ההדגש יתבססו על הקרבה המידית והקשר למוקדי הממשל וקביעת המדיניות הממלכתית בירושלים.

מטרת לימודי ההדגש

מְפֹשֵׁל מתווה את המסגרת הכוללת בה מתעצבות ההחלטות הרשמיות והכוללות של חברה או מדינה. המונח ממשל כולל את המוסדות המרכזיים של החברה, ובכללם הרשות המחוקקת, המבצעת והשופטת. כן, כולל הממשל את רשויות המדינה המוקמות מכוח חוק, את השלטון המקומי ואת המפלגות שמקשרות בין הממשל לחברה. ההחלטות החברתיות מתגבשות למדיניות שתכליתה להביא להגשמת המטרות שהותוו בהליך הפוליטי. לימודי ההדגש מכוונים לתלמידים, הבוחנים אפשרות של השתלבות במערכת הציבורית או המפלגתית, לרבות רשויות המדינה, רשויות השלטון המקומי, ארגוני החברה האזרחית והמערכת המפלגתית. ההדגש המוצע יעניק לתלמידים הבנה מעמיקה של התהליכים בהם הופכות החלטות פוליטיות למדיניות לאומית או מקומית.

תנאי קבלה

⁹ תלמידי ההדגש עשויים להיות פטורים מקורסי שיטות מחקר וסטטיסטיקה וכתובה מדעית אם הקורסים נלמדים בחוגם השני. תלמידים שיהיו פטורים מקורסים אלו ישלימו את נקודות הזכות החסרות מבין קורסי הבחירה והליבה של המחלקה למדע המדינה.

¹⁰ תלמידי ההדגש יהיו רשאים לקחת כל קורס מתוך היצע קורסי הליבה של המחלקה ואלו יכללו במניין נקודות הבחירה להשלמת תואר בוגר במדע המדינה.

לימודי ההדגש פתוחים לכל תלמידי המחלקה למדע המדינה שיסיימו את לימודי שנה א' לתואר הבוגר בציון ממוצע של 80 ומעלה. תלמידים המעוניינים להצטרף להדגש זה יגישו בקשה בתום לימודי שנה א' – עד לתאריך 28.9.2017 למייל: political@savion.huji.ac.il.

מבנה לימודי ההדגש

תלמידי ההדגש יהיו חייבים בלימוד של 16 נ"ז, מתוכם קורס חובה "מדיניות ומנהל ציבורי" (2 נ"ז), לימודי ליבה בהיקף של 4 נ"ז וקורסי בחירה להשלמת מנין 16 נ"ז. אם יבחרו תלמידים לכתוב סמינר מתוך רשימת הסמינרים הכלולים בהדגש הם יהיו חייבים בלימוד 20 נ"ז לפחות (בכללם 4 נ"ז בעבור כתיבת עבודת הסמינר).

בסיום הלימודים הסטודנטים יהיו זכאים לתואר ראשון במדע המדינה בציון הערה בגיליון הציונים בדבר השלמת לימודי הדגש במדיניות ובממשל.

היצע הקורסים עשוי להשתנות מדי שנה בהתאם לזמינות הקורס ושיקול הדעת של סגל המחלקה ויפורט בשנתון ובאתר הרישום.

סיכום לימודי מדע המדינה בהדגש בפוליטיקה ובממשל

קורסי חובה כלליים ¹¹	30 נ"ז
שיעורי ליבה בהדגש	4 נ"ז
קורסי ליבה בתואר	2-6 נ"ז
שיעורי בחירה בהדגש ¹²	8-12 נ"ז
סמינר – אופציונלי בהדגש זה	8 נ"ז
שיעורי אבני פינה	4 נ"ז
סה"כ	60 נ"ז

¹¹ תלמידי ההדגש עשויים להיות פטורים מקורסי שיטות מחקר וסטטיסטיקה וכתיבה מדעית אם הקורסים נלמדים בחוגם השני. תלמידים שיהיו פטורים מקורסים אלו ישלימו את נקודות הזכות החסרות מבין קורסי הבחירה והליבה של המחלקה למדע המדינה.

¹² תלמידי ההדגש יהיו רשאים לקחת כל קורס מתוך היצע קורסי הליבה של המחלקה ואלו יכללו במניין נקודות הבחירה להשלמת תואר בוגר במדע המדינה.

לימודים מתקדמים

הלימודים המתקדמים מאפשרים לתלמידים להתמחות באחד מכמה מסלולים במדע המדינה, ומכשירים אותם לעבודה בתפקידי מחקר, תכנון וארגון במוסדות מדע ובמוסדות ציבור אחרים.

הלימודים המתקדמים במדע המדינה הם לימודי מוסמך ולימודי דוקטורט.

לימודי התואר השני (מ"א)

יועץ ללימודי תואר שני – ד"ר אפרים פודוקסיק

מסלולי הלימוד:

לימודי המוסמך מתקיימים כבר מהשנה הראשונה במסלול מחקרי ובמסלול לא מחקרי. המסלול המחקרי – עם עבודת גמר (תיזה) – קורסים בהיקף 32 נ"ז, ו-4 נ"ז על עבודת סמינר. סה"כ 36 נ"ז.

המסלול הלא מחקרי – ללא עבודת גמר – קורסים בהיקף 28 נ"ז, ו-8 נ"ז על עבודות סמינריוניות. סה"כ 36 נ"ז.

ניתן ללמוד תואר כללי במדע המדינה או לשלב במסגרת לימודי המוסמך אחת מהמגמות הבאות: דמוקרטיה ופוליטיקה בישראל, יחסים בין-לאומיים, תקשורת פוליטית.

המסלול המחקרי¹³

1. תנאי מינימום לקבלה:

בוגר המחלקה למדע המדינה בציון גמר במחלקה של 87 לפחות

או

בוגר מחלקות אחרות בציון גמר לבוגר של 87 לפחות ושהשיג ציון ממוצע של 85 לפחות בקורסי השלמה. יועץ לימודי המוסמך יקבע לכל תלמיד את תכנית לימודי השלמה.

תלמיד המעוניין להתקבל למסלול המחקרי יגיש מסמך "הצהרת כוונות" הכולל נימוקים וציון תחום המחקר שהוא מבקש לחקור.

ועדת קבלה של המחלקה תחליט במהלך חודש יוני על המתקבלים למסלול המחקרי,

מתוך המועמדים העומדים בתנאי הקבלה.

התלמיד במסלול המחקרי אמור למצוא מנחה מבין חברי הסגל במחלקה לכתיבת עבודת

הגמר. על התלמיד מוטלת האחריות למצוא מנחה עד תחילת שנת הלימודים השנייה

¹³ החל משנת הלימודים תשע"ג מתקיימת במקביל תכנית ללימודי מחקר המשלבת תואר שני ושלישי (תל"ם) – פרטים מלאים בהמשך השנתון

לתואר המוסמך. המחלקה למדע המדינה תסייע לתלמידים במציאת מנחים אך אינה מבטיחה מנחה לכל תלמיד המתקבל למסלול המחקרי.

תלמיד המסלול הלא מחקרי אשר עמד בתנאי המעבר (ראה סעיף "תנאי מעבר בין מסלולים" בהמשך), רשאי להגיש בקשה לעבור למסלול המחקרי אחרי השנה הראשונה של לימודיו. המעבר מותנה בנכונות של אחד ממרצי המחלקה להנחות אותו בכתיבת עבודת הגמר ובאישור היועץ לתלמידי המוסמך.

2. תנאי מעבר לשנה ב' במסלול המחקרי

תלמיד שהחל לימודיו במסלול המחקרי יהיה זכאי להמשיכם במסלול זה בשנה ב', על פי התנאים הבאים ובאישור היועץ לתלמידי מ"א:

- א. ציון ממוצע של 85 לפחות בקורסי החובה
- ב. ציון ממוצע של 85 לפחות בלימודי שנה א' המבוסס על 16 נ"ז לפחות
- ג. ציון של 90 לפחות בעבודה הסמינריונית
- ד. מציאת מנחה. תלמיד שלא מצא מנחה עד תחילת שנה ב', ייאלץ להשלים לימודיו במסלול הלא מחקרי

3. **תנאי מעבר לכתיבת התזה:** במהלך הסמסטר הראשון של שנת הלימודים השנייה חייב התלמיד להציג הצעת מחקר לתזה המאושרת על ידי המנחה. הצעת מחקר תוגש למוזכרות המחלקה יחד עם "טופס אישור הצעת מחקר" חתום על ידי מנחה העבודה. אם לא עמד בתנאי זה, יחויב לסגור תואר במסלול הלא מחקרי.

4. דרישות:

- א. 32 נ"ז קורסים (קורסים ברמת המוסמך) ועבודה סמינריונית (4 נ"ז). את העבודות הסמינריוניות ניתן לכתוב אך ורק בקורסים של מרצי המחלקה¹⁴ המוגדרים בשנתון שו"ס, סמינר, סדנה או במסגרת קורס קריאה מודרכת. בנוסף, התלמיד במסלול המחקרי יכתוב ויגיש עבודת גמר. יש להשלים את חובות הקורסים בתוך שנתיים אקדמיות ואת כל חובות התואר בתוך שנתיים וחצי עד שלוש שנים אקדמיות.
- ב. התלמיד יידרש ללמוד שני קורסי חובה במהלך שנת הלימודים הראשונה: "מתודולוגיה של מחקר פוליטי" (5 נ"ז) ו-"גישות ותיאוריות במדע המדינה" (4 נ"ז) בנוסף יידרש ללמוד במהלך התואר קורס אחד מתכנית תל"ס.

¹⁴ להוציא תלמידים במגמה לתקשורת פוליטית או במגמה ביחסים בין-לאומיים. ראו בהמשך.

ג. התלמיד ישלים קורסי בחירה נוספים על מנת לצבור את מכסת נקודות הזכות הנדרשות לתואר. בכל הנוגע ללימודי בחירה, קורסי קריאה מודרכת ועבודות סמינריוניות - ראה סעיף "דרישות כלליות בשני המסלולים (מחקרי ולא מחקר)" בהמשך.

5. עבודת גמר:

א. עבודת הגמר הנדרשת תהא בהיקף של לא יותר מ-15,000 מילים (לא כולל הערות שוליים וביבליוגרפיה). במקרים חריגים יכול מדריך העבודה לאשר לתלמיד לכתוב עבודה ארוכה יותר.

ב. מומלץ שעבודת הגמר תתבסס על הרחבתה של העבודה הסמינריונית אותה כתב התלמיד במהלך לימודי המ"א.

ג. מדריך עבודת הגמר וקורא שני אותו מינה יועץ המוסמך יקראו ויעניקו את הציון לעבודת הגמר. הציון הסופי של העבודה יהיה הממוצע בין הציון שהעניק הקורא הנוסף ובין הציון שהעניק המנחה.

ד. במקרה של יותר ממנחה אחד יעניקו המנחים ציון משותף או שיחושב ממוצע הציונים שלהם לצורך חישוב הציון הסופי. בכל מקרה משקל הציון של הקורא החיצוני יהיה שווה למשקל הציון המשוקלל של המנחים.

ה. במקרים בהם ההפרש בין הציונים הסופיים שהעניקו קוראי עבודת הגמר עולה על 9, נקודות או במקרים בהם קורא העניק לעבודה ציון מתחת ל-85 והקורא השני העניק לעבודה ציון 85 ומעלה, ימנה יועץ המוסמך קורא שלישי לעבודה. ציון העבודה הסופי יהיה ממוצע של שלושת הציונים תוך התחשבות בכלל הבא: אם שניים מתוך שלושת הציונים להם זכתה העבודה הם 85 ומעלה, אזי היא ציון העבודה הסופי לפחות 85 (במקרה זה התלמיד יהא זכאי להמשיך ללימודי דוקטורט במחלקה למדע המדינה). לחלופין, אם שניים מתוך שלושת הציונים להם זכתה העבודה נופלים מ-85, אזי היא ציון העבודה הסופי 84 או פחות (במקרה זה התלמיד לא יהא זכאי להמשיך ללימודי דוקטורט במחלקה למדע המדינה). במקרים בהם אין צורך במינוי קורא שלישי יהא ציון העבודה הסופי ממוצע של הציונים שהעניקו שני הקוראים לעבודה, כמפורט בסעיף ג5.

ו. לחילופין, התלמיד יוכל לכתוב מאמר מדעי (ובתנאי שהתלמיד הוא המחבר היחיד של המאמר). יאושרו מאמרים שפורסמו בכתבי עת מדורגים A ו-B או מאמרים מכתבי עת אחרים עם אימפקט פקטור גבוה באישור מיוחד של היועץ. היה ומאמר זה התקבל לפרסום, אז יוכל התלמיד להגיש את המאמר במקום עבודת הגמר. במקרה זה יעניק המדריך אשר ליווה את התלמיד את הציון הסופי לתלמיד לאחר התייעצות עם יועץ המוסמך.

המסלול הלא מחקרי

1. תנאי מינימום לקבלה:

- א. בוגר המחלקה למדע המדינה בציון גמר במחלקה של 80 לפחות¹⁵
או
- ב. בוגר מחלקות אחרות בציון גמר בלימודי הבוגר של 80 לפחות ושהשיג ציון ממוצע של 80 לפחות בקורסי ההשלמה קודם לתחילת לימודי המוסמך במחלקה. יועץ המוסמך יקבע לכל תלמיד את תכנית לימודי ההשלמה.

2. דרישות:

- א. 28 נ"ז בלימודי קורסים (קורסים ברמת המוסמך) ושתי עבודות סמינריוניות (4 נ"ז כ"א). את העבודות הסמינריוניות ניתן לכתוב אך ורק בקורסים של מרצי המחלקה¹⁶ המוגדרים בשנתון שו"ס, סמינר, סדנה או במסגרת קורס קריאה מודרכת. יש להשלים את התואר בתוך שנתיים אקדמיות.
- ב. התלמיד יידרש ללמוד שני קורסי חובה במהלך שנת הלימודים הראשונה: "אוריינות מחקרית למתקדמים" (2 נ"ז) ו-"מדע המדינה – מצב הדיסציפלינה" (4 נ"ז).
- ג. התלמיד ישלים קורסי בחירה נוספים על מנת לצבור את מכסת נקודות הזכות הנדרשת לתואר. בכל הנוגע ללימודי בחירה, קורסי קריאה מודרכת ועבודות סמינריוניות - ראה סעיף "דרישות כלליות בשני המסלולים (מחקרי ולא מחקרי)" בהמשך.

תנאי מעבר בין מסלולים:

המעבר מהמסלול הלא מחקרי למסלול המחקרי

- א. תלמיד המסלול הלא מחקרי אשר השיג בשנת הלימודים הראשונה ממוצע של 87 לפחות בשני קורסי החובה של המסלול הלא מחקרי וציון 90 לפחות בעבודה סמינריונית יוכל לעבור למסלול המחקרי, באישור היועץ לתלמידי מוסמך ובתנאי שמצא מרצה מהמחלקה המוכן להדריך אותו בכתיבת עבודת הגמר.
- ב. תלמיד העובר למסלול המחקרי יחויב ללמוד את שני הקורסים של המסלול המחקרי: "גישות ותיאוריות במדע המדינה" ו-"מתודולוגיה של מחקר פוליטי"
- ג. כל תנאי המסלול המחקרי יחולו על כל תלמיד שעובר למסלול המחקרי.
- ד. תלמיד העובר למסלול המחקרי יחויב ללמוד קורסים מתכנית תל"ם בהיקף של 4 נ"ז.

¹⁵ זהו סף המינימום לקבלה. תלמידים שציוניהם בלימודי תואר ראשון נעים בין 84-80, בקשותיהם להתקבל יובאו לדיון בוועדת הקבלה של המחלקה ללימודי המ"א

¹⁶ להוציא תלמידים במגמה בתקשורת פוליטית או במגמה ביחסים בין-לאומיים. ראו בהמשך

המעבר מהמסלול המחקרי למסלול הלא מחקרי

תלמיד המסלול המחקרי יכול לעבור למסלול הלא מחקרי בכל שלב שהוא במהלך לימודי המוסמך. אם עמד בהצלחה בקורסי החובה של המסלול המחקרי ("גישות ותיאוריות במדע המדינה", "מתודולוגיה של מחקר פוליטי") לא יידרש ללמוד את קורסי החובה של המסלול הלא מחקרי.

דרישות כלליות בשני המסלולים (מחקרי ולא מחקרי)

1. קורסי בחירה

על התלמיד ללמוד קורסי בחירה כהשלמה למכסת נקודות הזכות הנדרשת בכל אחד מהמסלולים. התלמיד רשאי לצבור עד 4 נ"ז מקורסים מחוץ למחלקה ובלבד שקורסים אלו הם ברמת המוסמך, ומוגדרים בשנתון האוניברסיטה כקורסי מוסמך. במקרים מיוחדים עשוי יועץ המוסמך לאשר קורסים מחוץ למחלקה מעל למכסה זו

2. עבודות סמינריוניות

בשני המסלולים יכתוב התלמיד עבודות סמינריוניות: במסלול המחקרי, עבודה סמינריונית אחת ובמסלול הלא מחקרי, שתי עבודות. **במסלול המחקרי**, כתיבת העבודה במהלך לימודי שנה א', מהווה אחד מתנאי המעבר לשנה ב'. **במסלול הלא מחקרי**, מומלץ לכתוב עבודה אחת במהלך לימודי שנה א' ועבודה שנייה במהלך לימודי שנה ב'. את העבודות הסמינריוניות ניתן לכתוב אך ורק בקורסים של מרצי המחלקה למדע המדינה¹⁷ המוגדרים בשנתון שו"ס, סמינר מ"א, סדנה, או במסגרת קורס קריאה מודרכת. התלמיד אינו רשאי לכתוב את שתי העבודות אצל אותו מרצה. במקרה שתלמיד כותב יותר משתי עבודות סמינריוניות, לא יוענקו לו נקודות זכות ליותר משתי עבודות (4 נ"ז על כל עבודה) בשקלול הציון הסופי לתואר.

3. קורסי קריאה מודרכת

קורסי קריאה מודרכת נועדו לאפשר לתלמיד להרחיב ולהעמיק את ידיעותיו בנושאים תחומיים ובין-תחומיים בהם יש לו עניין מיוחד ואשר אינם נכללים בקורסים המוצעים במסגרת תכנית הלימודים של המחלקה. תלמיד יוכל להשתתף בקורס קריאה מודרכת אחד במהלך לימודיו ובלבד שימצא מרצה להדרכה בקריאה מתאימה. בקורסי הקריאה תתקיים בדרך כלל פגישה בת שעה כל שבועיים לפחות. ניתן לכתוב עבודה סמינריונית במסגרת קורס הקריאה ובמקרה זה יירשמו 4 נ"ז וציון נפרד נוסף על העבודה. במקרים מיוחדים עשוי היועץ לאשר קורס קריאה מודרכת נוסף, אך לא עם אותו המרצה איתו למד התלמיד את קורס הקריאה המודרכת הראשון.

4. לימודי שפה זרה

במקרים מסוימים יוכל תלמיד לכלול 4 נ"ז בלימודי שפה זרה במניין הנ"ז לתואר מוסמך במסגרת 4 נ"ז המורשות לו מחוץ לחוג. נ"ז בעבור קורס שפה זרה ברמת מתקדמים יוכרו באישור של יועץ המוסמך. נ"ז בעבור קורס שפה זרה ברמת מתחילים יוכרו במקרים חריגים

¹⁷ להוציא תלמידים במגמה בתקשורת פוליטית או במגמה ביחסים בין-לאומיים. ראו בהמשך

בלבד (ובתנאי שלימודי השפה נדרשים לצורך עבודת המחקר של התלמיד), באישור מיוחד של יועץ המוסמך וועדת ההוראה של הפקולטה למדעי החברה.

חישוב הציון הסופי

מסלול מחקרי:

60% – קורסים

40% – עבודת גמר

מסלול לא מחקרי:

100% – קורסים

מגמה בדמוקרטיה ופוליטיקה בישראל

ראש המגמה : פרופ' גדעון רהט

הרציונל המרכזי של המגמה נשען על השילוב בין הייחודיות של המחלקה למדע המדינה באוניברסיטה העברית הממוקמת בסמוך למוקדי הממשל והפוליטיקה בישראל, תחומי המחקר הרלבנטיים, הן במשור התיאורטי והן במשור היישומי, של רבים מחברי המחלקה, והביקוש הקיים בקרב תלמידים שנרשמים ללימודים במחלקה ללמוד ולהבין באופן מעמיק ומעשי את המאפיינים, הדינאמיקות והתהליכים של הפוליטיקה והדמוקרטיה הישראלית. בהתאם, הלימודים במגמה יבחנו סוגיות הנוגעות לדמוקרטיה ולפוליטיקה, בישראל ובכלל, מנקודות מבט אמפירית, תיאורטית ונורמטיבית. המטרה העיקרית היא להקנות לתלמידים ידע והבנה מובחנים וגם משולבים של שני היבטים אלו. מומחיותם של רבים מאנשי המחלקה במכלול ההיבטים של הדמוקרטיה והפוליטיקה בישראל מביטיחה תכנית מגוונת וייחודית ברמה גבוהה. השילוב בין דמוקרטיה ופוליטיקה בישראל מיועד להקנות הבנה עמוקה של מהות הדמוקרטיה ויכולת לבחון את נקודות החוזק והחולשה של יישומה במקרה הישראלי.

קהל היעד

- בוגרי מדע המדינה בעלי עניין בתחומי הדמוקרטיה והפוליטיקה בכלל, ובמדינת ישראל בפרט
- בוגרי תואר ראשון במדעי החברה והרוח אשר עומדים בדרישות הקבלה למוסמך של המחלקה למדע המדינה (למועמדים אלה ייקבעו קורסי השלמה)
- אנשי חינוך, אנשי תקשורת, פעילים חברתיים, אנשי ציבור ואנשי המגזר העסקי המעוניינים להעמיק ידיעותיהם בנושאי דמוקרטיה, פוליטיקה וחברה
- עובדי השירות הציבורי

מבנה הלימודים

תכנית הלימודים מורכבת משלושה סוגי קורסים :

1. קורסי ליבה שנבנו לצורך המגמה המיועדים להקנות הבנה כוללת של התיאוריות והתהליכים הפוליטיים בחברות דמוקרטיות
2. קורסי החובה של התואר השני במדע המדינה בהתאם למסלול בו נמצא תלמיד המגמה¹⁸
3. קורסי בחירה ייחודיים למגמה וקורסי בחירה ממגוון קורסי המחלקה למדע המדינה

בנוסף ישתתפו תלמידי המגמה בפעילויות שיעשירו את ניסיונם ויעמיקו את הידע שלהם בתחומי הלימוד.

¹⁸ המגמה מיועדת לתלמידי המסלול הלא-מחקרי והמחקרי כאחד

תכנית הלימודים

התכנית מתוכננת ל-4 סמסטרים, לא כולל קורסי השלמה לחייבים בכך. קורסי ההשלמה יינתנו במהלך שנת הלימודים הראשונה*.

*החל משנת הלימודים תשע"ו קיימת אפשרות לבחינת פטור כחלק מקורסי ההשלמה. פרטים מלאים ניתן לקבל במזכירות המחלקה.

קורסי ליבה:

2 נ"ז	דמוקרטיה ופוליטיקה בישראל (לא יינתן בתשע"ח)
2 נ"ז	נאמנות סולידריות וערכים אוניברסאליים
2 נ"ז	סוגיות בתיאוריה דמוקרטית
2 נ"ז	סוגיות בדמוקרטיה הישראלית
4 נ"ז	בתי מחוקקים במדינות דמוקרטיות: הכנסת במבט השוואתי

קורסי חובה:

מסלול לא מחקרי:

4 נ"ז	מדע המדינה – מצב הדיסציפלינה
2 נ"ז	אוריינות מחקרית למתקדמים

מסלול מחקרי:

5 נ"ז	מתודולוגיה של מחקר פוליטי
4 נ"ז	גישות ותיאוריות במדע המדינה
4 נ"ז	קורס אחד לפחות מתכנית תל"ם

קורסי בחירה:

מבחר קורסי בחירה וסמינרים ניתן לבחור מתוך רשימת הקורסים שתופיע בשנתון במסלול המגמה כל שנה.

סה"כ במסלול הלא מחקרי ובמסלול המחקרי 36 נ"ז

מגמה בתקשורת פוליטית במחלקה למדע המדינה

ראש המגמה : פרופ' יפעת מעוז

המגמה בתקשורת פוליטית היא תכנית עילית המכוונת למשוך את תלמידי המוסמך הטובים ביותר בתחומים אלה שיהפכו לעתודה המחקרית והמקצועית שתוביל את התחום בישראל.

התכנית תצייד תלמידים בכלים תיאורטיים ומתודולוגיים משני התחומים, הפוליטיקה והתקשורת, שיאפשרו להם לגבש הבנה עמוקה וזווית ראייה רחבה מהרגיל על הקשר וההשפעות ההדדיות שבין הפוליטיקה לתקשורת. בבסיסה הרעיוני של התכנית ההנחה שלא ניתן להבין את הקשר בין הפוליטיקה לתקשורת ללא הבנה מעמיקה של שני התחומים.

מטרות התכנית:

- הידוק הקשר בין העיסוק האקדמי למציאות הישראלית ולסוגיות מרכזיות בחיי החברה בישראל.
- טיפוח והכשרת עתודת חוקרים ומומחים בתחום האינטרדיסציפלינרי המשיק למחקר הפוליטיקה ולמחקר התקשורת, על ידי סגל אקדמי בכיר המתמחה בתחומים אלו.

ייחוד התכנית:

- התכנית מציעה שילוב ייחודי בין פוליטיקה לתקשורת באמצעות תכנית לימוד אינטנסיבית המועברת על ידי מרצים מומחים ומשלבת הנחייה אישית, מעורבות במחקרים, לימוד בחברת סטודנטים מצטיינים בעלי תחום עניין דומה ובסיומה קבלת תואר מוסמך במדע המדינה בציון המגמה בתקשורת פוליטית.

מבנה התכנית:

- התכנית משלבת בין קורסים ייחודיים ממדע המדינה ומתקשורת, תוך מתן אפשרויות בחירה מגוונות. התכנית כוללת מסלול מחקרי הכולל כתיבת תזה (עבודת גמר) ומסלול לא-מחקרי ללא עבודת גמר.

תנאי קבלה:

- רשאי להגיש מועמדות לתכנית בעל תואר בוגר במדע המדינה שממוצע ציוניו 85 ומעלה. מספר המקומות בתכנית מוגבל. מועמדים שאינם בוגרי מדע המדינה יכולים להגיש מועמדותם לשנת השלמה למוסמך.

תכנית הלימודים

קורסי השלמה¹⁹:

לתלמיד ללא רקע בלימודי תקשורת:

1. מבוא לתקשורת המונים – חלק א' 3 נ"ז
2. פסיכולוגיה חברתית בתקשורת²⁰ 3 נ"ז
- על התלמיד יהיה לעמוד בממוצע של 80 לפחות בקורסי ההשלמה

קורסי חובה משותפים למסלול המחקרי והלא מחקרי:

שנה א'

- 50950 סוגיות בתקשורת פוליטית והשתתפות פוליטית בעידן דיגיטלי 2 נ"ז
- 50817 תקשורת אפקטיבית ככלי ליישוב סכסוכים ולניהול משא ומתן 2 נ"ז

שנה ב'

- 50045 תקשורת ואסטרטגיה פוליטית בין-אישית 2 נ"ז
- 50972 ניהול משברים תקשורתיים 2 נ"ז

קורסי חובה למסלול מחקרי

שנה א'

- 56829 מתודולוגיה של מחקר פוליטי 5 נ"ז
- 56865 גישות ותיאוריות במדע המדינה 4 נ"ז

- קורס אחד לפחות מקורסי תל"ם (בשנה א' או ב') 4 נ"ז

קורסי חובה למסלול הלא מחקרי

- 56964 אוריינות מחקרית למתקדמים 2 נ"ז
- 56996 מדע המדינה – מצב הדיסציפלינה 4 נ"ז

¹⁹ לא נכללים בתואר המוסמך

²⁰ תלמיד שלמד במסגרת הבוגר כל קורס העוסק בתחום ובכלל זה הקורס פסיכולוגיה פוליטית, פטור מהשלמת קורס זה

סמינרים

למסלול המחקרי - 6-8 נ"ז

תלמיד המגמה במסלול זה ילמד סמינר אחד בתקשורת או במדע המדינה במהלך שנים א' או ב'. ניתן לכתוב סמינר אך ורק בקורס המוגדר בשנתון שו"ס, סמינר או במסגרת קורס קריאה מודרכת.

למסלול הלא מחקרי 12-16 נ"ז

תלמיד המגמה ילמד במהלך התואר סמינר אחד במדע המדינה וסמינר אחד בתקשורת. ניתן לכתוב סמינר אך ורק בקורס המוגדר בשנתון שו"ס, סמינר או במסגרת קורס קריאה מודרכת.

קורסי בחירה:

יש ללמוד מחצית מקורסי הבחירה במחלקה לתקשורת ומחצית במחלקה למדע המדינה להשלמת מכסת הנ"ז.

סה"כ מכסת הנקודות לתואר:

במסלול המחקרי ובמסלול הלא מחקרי – 36 נ"ז

מגמה ביחסים בין-לאומיים

ראש המגמה: ד"ר דניאל שוורץ

המגמה נועדה לשלב לימודים ביחסים בינלאומיים כתחום נושק ללימודי מדע המדינה. מטרתה לאפשר לתלמידים המעוניינים להתמחות בסוגיות העוסקות בממשק שבין הזירה המדינתית והבינלאומית או בסוגיות עם נגיעה לזירה הבינלאומית לשלב קורסי יסוד וקורסי בחירה מהמחלקה ליחסים בינלאומיים. המגמה מבוססת על הקרבה הדיסציפלינרית בין המחלקות, ומאפשרת לתלמידים מתקדמים במדע המדינה לחזק את היכרותם עם תיאוריות ומתודות מתחום היחסים הבינלאומיים. המגמה מסייעת, באופן מיוחד, לתלמידים במסלול המחקרי המבקשים לחקור נושאים שיש להם נגיעה לזירה הבינלאומית להכיר את המחקר בתחום היחסים הבינלאומיים. זהו למעשה המסלול המרכזי, עבור תלמידים אלה, שמאפשר לגבש כלים ותיאוריות למחקרים המשלבים בין הזירה המדינתית והזירה הבינלאומית.

תלמידים שיתקבלו לתכנית המוסמך במדע המדינה ללא רקע ביחסים בין-לאומיים ילמדו את הקורס "מבוא ליחסים בין-לאומיים" כקורס השלמה במהלך השנה הראשונה.

במסגרת תכנית המוסמך התלמיד ילמד את כל קורסי החובה של תחום הלימודים במדע המדינה בהתאם למסלול שיבחר (מחקרי/לא מחקרי) ואת קורס החובה של המחלקה ליחסים בין-לאומיים: במסלול המחקרי את הקורס "תיאוריות ומחקר ביחב"ל" ובמסלול הלא מחקרי יבחרו את אחד מבין הקורסים: "הפוליטיקה של המערכת הכלכלית הבין לאומית" או "ביטחון בזירה הבין לאומית – המשכיות ושינוי". תלמידים שמשלימים את הקורס "מבוא ליחב"ל" לא יורשו ללמוד במקביל את קורס החובה של המגמה וידחו אותו לשנה ב'.

במסלול המחקרי יכתוב התלמיד עבודה סמינריונית אחת במסגרת המחלקה למדע המדינה. תלמיד במסלול הלא מחקרי יכתוב עבודה סמינריונית אחת במדע המדינה ואחת ביחסים בינלאומיים. סמינר ניתן לכתוב אך ורק בקורס המוגדר בשנתון שו"ס, סמינר או במסגרת קורס קריאה מודרכת.

התלמיד יידרש לעמוד במכסת נקודות הזכות הנדרשת לתואר שני במחלקה למדע המדינה.

מסלול מחקרי

5 נ"ז	מתודולוגיה של מחקר פוליטי	56829
4 נ"ז	גישות ותיאוריות במדע המדינה	56865
4 נ"ז	תיאוריות ומחקר ביחסים בין לאומיים	58844
4 נ"ז	קורס אחד לפחות מקורסי תל"ם (בשנה א' או ב')	
6/8 נ"ז	סמינר אחד כולל עבודת סמינר	

קורסי בחירה להשלמת מכסת הנ"ז הנדרשת לתואר (יש ללמוד חצי מנקודות הזכות במחלקה ליחסים בין-לאומיים וחצי במחלקה למדע המדינה).

מסלול לא מחקרי

2 נ"ז	אוריינות מחקרית למתקדמים	56964
4 נ"ז	מדע המדינה – מצב הדיסציפלינה	56996
	יש לבחור אחד מבין השניים²¹:	
4 נ"ז	ביטחון בזירה הבין לאומית – המשכיות ושינוי	58828
4 נ"ז	המערכת הכלכלית הבין לאומית	58121
12-16 נ"ז	שני סמינרים כולל עבודות סמינר	

קורסי בחירה להשלמת מכסת הנ"ז הנדרשת לתואר (יש ללמוד חצי מנקודות הזכות במחלקה ליחסים בין-לאומיים וחצי במחלקה למדע המדינה).

עם סיום תואר המוסמך בתכנית זו יהיו התלמידים שיעמדו בדרישות המסלול המחקרי רשאים לכתוב עבודת גמר רק במסגרת תחום הלימודים הראשי, המחלקה למדע המדינה.

סה"כ במסלול הלא מחקרי ובמסלול המחקרי 36 נ"ז

²¹ יש לבדוק שעומדים בתנאי הקדם בקורס אותו בוחרים

התמחויות אותן ניתן לשלב עם לימודים לתואר שני במחלקה

התמחות בתכנון עירוני ואזורי (808)

תואר זה כולל חוג אם שאינו גאוגרפיה, (כמו ניהול ומדיניות משאבי טבע וסביבה, משפטים, מנהל עסקים, מדיניות ציבורית, מדע המדינה, סוציולוגיה, כלכלה וחוגים נוספים), עם התמחות בתכנון עירוני ואזורי. ההתמחות בתכנון כוללת 23 נ"ז (כולל עבודה סמינריונית) ובנוסף לכך נדרשים התלמידים ל-6.5 נ"ז קורסי השלמה (מבוא לממ"ג וגאוגרפיה של פעילות כלכלית), אם לא למדו את הקורסים הללו בתואר הראשון. על כך יש להוסיף את חובות חוג האם, כאשר נכונות חוג האם להכיר בחלק מלימודי ההתמחות כלימודי בחירה משתנה מחוג לחוג.

ההתמחות בתכנון עירוני ואזורי בתוספת לימודי ההשלמה כוללת את לימודי הליבה הנדרשים ממתכנן ערים. היקף הלימודים בתחום התכנון העירוני והתכנון העירוני אמנם מצומצם יותר מאשר בתואר בגאוגרפיה ותכנון עירוני ואזורי, אך מנגד מתמחה התלמיד בעולם ידע נוסף במסגרת חוג האם, שבמקרים רבים יש סינרגיה בינו לבין מקצוע התכנון, כאשר שילוב זה עשוי לפתוח אופקים ייחודיים הן בממד העיוני-התיאורטי והן בשוק העבודה.

תנאי קבלה

תלמידים המבקשים ללמוד את ההתמחות ירשמו זאת בטופס ההרשמה למוסמך. (בעדיפות הראשונה יש לרשום את החוג למוסמך ובעדיפות השנייה את ההתמחות הנבחרת).

- במדעי החברה תנאי הקבלה להתמחות הם אלה של החוג הראשי.

- תלמידים מפקולטאות או בתי ספר אחרים כגון: משפטים, חקלאות, מינהל עסקים, עבודה סוציאלית, חינוך אשר מגלים עניין בנושאי תכנון עירוני יכולים אף הם להתקבל ללימודי המכון באישור הפקולטה אליה הם משתייכים.

מבנה ההתמחות

קורסי השלמה (לאלה שלא למדו אותם או קורסים דומים במהלך לימודי התואר הראשון או במסגרת אחרת):

3 נ"ז	גיאואינפורמטיקה ב'
3.5 נ"ז	גאוגרפיה של פעילות כלכלית
0 עד 6.5 נ"ז	סה"כ

התמחות בלימודים עירוניים ואזוריים (803)

תואר זה כולל חוג אם שאינו גאוגרפיה או ניהול ומדיניות משאבי טבע וסביבה, עם התמחות בלימודים עירוניים ואזוריים. התמחות זו כוללת 17 נ"ז ולא נדרשים קורסי השלמה. ההתמחות מעניקה ידע בסיסי בלימודים עירוניים ובתכנון עירוני, כתוספת לעולם הידע של חוג האם, ומתאימה בפרט לאלה המעוניינים להיחשף לעולם הלימודים העירוניים והתכנון העירוני, אך ללא הגדלה מאוד משמעותית של מספר הנ"ז הנדרשים במסגרת לימודי התואר.

תנאי קבלה

ראו תנאי הקבלה להתמחות בתכנון עירוני ואזורי.

התוכנית ללימודי מחקר במדע המדינה (תל"ם תואר שני ושלישי)

ראש התוכנית: פרופ' אורית קדר

התכנית:

מסלול ההכשרה של תל"ם הוא מסלול בן חמש שנים. המסלול נפתח בשנתיים של קורסי מחקר מתקדמים המקנים לתלמידים היכרות שיטתית, מעמיקה וביקורתית עם מיטב המחקר העדכני בדיסציפלינה ומפתחים את מיומנויות הדיון, הביקורת, הניתוח, והכתיבה הנחוצות לחקר דילמות מורכבות מהעולם בכלל ומהפוליטיקה בפרט. עם תום חלק זה של ההכשרה, יהיו הסטודנטים זכאיים לתואר שני (MA). שלוש השנים הבאות במסלול הן קודש לקורסים נבחרים ולכתיבת עבודת הדוקטור (במתכונת של מונוגרף או של מאמרים). התוכנית מכינה את הסטודנטים להשתלבות בחיים האקדמיים, כולל יצירת רשת חברתית מקצועית, מחקר אקדמי עצמאי ובשיתוף עם חוקרים בכירים ועמיתי מחקר, והצגת פירות המחקר בכנסים בארץ ובעולם.

מטרות:

- התוכנית מיועדת למצב את תלמידי המחקר בחזית פורצת הדרך של חקר הפוליטיקה ברמה הלאומית והבינלאומית. הקורסים הינם קורסים מתקדמים למחקר, הם מקנים העמקה ומתמודדים עם דילמות מורכבות של הדיסציפלינה.
- התוכנית מיועדת לתלמידים שסיימו בהצטיינות תואר בוגר באוניברסיטאות בארץ ובעולם ומעוניינים ללמוד לתואר שלישי במדע המדינה.
- התוכנית מתקיימת תוך שיתוף פעולה פורה עם תכנית מקבילה של המחלקה ליחסים בינלאומיים. שיתוף פעולה זה כולל קורסי מחקר משותפים, סדנה משותפת לתלמידי התכניות ופעילויות משותפות של סדנאות הדוקטורט של שתי המחלקות.
- תלמידים בתוכנית ישלימו במהלך לימודיהם תואר מוסמך עם תזה.
- בתום השנתיים הראשונות ימשיכו התלמידים בלימודי דוקטורט, וזאת בהתאם לתנאים המפורטים למטה תחת הכותרת "לימודי מחקר (דוקטורט)" ותוך כדי העמקה והרחבה של הידע המקצועי שלהם.

תכנית הלימודים:

חובה בשנה א'

2 נ"י

סדנת תל"ם

4 נ"י

גישות ותיאוריות במדע המדינה

5 נ"י

מתודולוגיה של מחקר פוליטי

קורסי יסוד בשנים א'-ב'. תלמידי התכנית חייבים ללמוד 14 נ"ז מבין שמונת הקורסים הבאים (מתוך קבוצות אחת ושתיים).

1. קורסי יסוד מהמחלקה למדע המדינה (אחד מאלו לפחות בשנה א'):

4 נ"ז	מחשבה מדינית: קורס יסוד לתלמידי מחקר
4 נ"ז	פוליטיקה השוואתית: קורס יסוד לתלמידי מחקר*
2 נ"ז	מדיניות ומינהל ציבורי: קורס יסוד לתלמידי מחקר
2 נ"ז	מדיניות ומנהל ציבורי למתקדמים: קורס יסוד לתלמידי מחקר
4 נ"ז	פוליטיקה ישראלית: קורס יסוד לתלמידי מחקר

2. קורסי יסוד מהמחלקה ליחב"ל – ניתן לבחור אחד מבין הבאים:

4 נ"ז	כלכלה ומוסדות בין-לאומיים: קורס יסוד לתלמידי מחקר
4 נ"ז	ביטחון בין-לאומי: קורס יסוד לתלמידי מחקר
4 נ"ז	מחקרי איכותני ומחקרי שדה

* קורס זה לא יינתן בשנת תשע"ח

4 נ"ז	כתיבת עבודה סמינריונית (חובה בשנה א')
-------	---------------------------------------

קורסי בחירה להשלמת מכסת הנקודות

סה"כ: 36 נ"ז

תנאי מעבר לשנה ב' בתוכנית ללימודי מחקר:

תלמיד תל"ם שהחל לימודיו בתוכנית ללימודי מחקר יהיה זכאי להמשיכם במסלול זה בשנה ב' על פי התנאים הבאים ובאישור היועץ לתלמידי מחקר:

א. ציון ממוצע של 90 לפחות בקורסי החובה והיסוד.

ב. ציון ממוצע של 90 לפחות בלימודי שנה א' המבוסס על 20 נ"ז לפחות וציון של 90 לפחות בעבודה הסמינריונית.

ג. **תנאי מעבר לכתיבת התזה:** התלמיד חייב להציג הצעת מחקר לתיזה מאושרת ע"י המנחה עד לתאריך אחד באוקטובר בסיום שנת הלימודים הראשונה. תלמיד שלא יעמוד בתנאי זה, לא יוכל להשלים את לימודיו במסגרת תכנית תל"ם.

דרישות:

- א. 32 נ"ז קורסים (קורסים ברמת המוסמך) ועבודה סמינריונית (4 נ"ז). את העבודות הסמינריוניות ניתן לכתוב אך ורק בקורסים של מרצי המחלקה למדע המדינה.
- ב. יש להשלים את כל חובות התואר השני בתוך שנתיים אקדמיות.
- ג. התלמיד ידרש ללמוד את שלושת קורסי החובה במהלך שנת הלימודים הראשונה וכן לפחות אחד מקורסי היסוד לתלמידי מחקר. את מכסת נקודות הזכות בשנה א' התלמיד ישלים בלימוד ובכתיבת עבודת הסמינר.
- ד. התלמיד ישלים את מכסת נקודות הזכות הנדרשת לתואר בקורסי החובה שנותרו, בקורסי בחירה או בסמינר נוסף. בכל הנוגע ללימודי בחירה, קריאה מודרכת ועבודות סמינר – ראה סעיף "דרישות כלליות בתכנית" בהמשך.

עבודת גמר:

- א. תלמיד התוכנית יכתוב עבודת גמר המבוססת על מחקר מקורי. עבודת הגמר הנדרשת תהא בהיקף של מאמר אקדמי ובאורך של לא יותר מ-15,000 מילים (לא כולל הערות שוליים וביבליוגרפיה). במקרים חריגים יכול מדריך העבודה לאשר לתלמיד לכתוב עבודה ארוכה יותר.
- ב. עבודת הגמר תוגש עד אחד באוקטובר שבתום שנת הלימודים השנייה בתכנית.
- ג. מומלץ שעבודת הגמר תתבסס על הרחבתה של העבודה הסמינריונית אותה כתב התלמיד או שתשמש כבסיס להצעת המחקר לדוקטורט.
- ד. מדריך עבודת הגמר וקורא שני אותו מינה יועץ המוסמך בהתייעצות עם ראש תוכנית תל"ם יקראו ויעניקו את הציון לעבודת הגמר.
- ה. במקרים בהם ההפרש בין הציונים הסופיים שהעניקו קוראי עבודת הגמר עולה על 9 נקודות, או במקרים בהם קורא העניק לעבודה ציון מתחת ל-90 והקורא השני העניק לעבודה ציון 90 ומעלה, ימנה יועץ תל"ם קורא שלישי לעבודה. ציון העבודה הסופי יהיה ממוצע של שלושת הציונים תוך התחשבות בכלל הבא: אם שניים מתוך שלושת הציונים להם זכתה העבודה הם 90 ומעלה, אזי יהא ציון העבודה הסופי לפחות 90 (במקרה זה התלמיד יהא זכאי להמשיך ללימודי דוקטורט במחלקה למדע המדינה). לחילופין, אם שניים מתוך שלושת הציונים להם זכתה העבודה נופלים מ-90, אזי יהא ציון העבודה הסופי 89 או פחות (במקרה זה התלמיד לא יהא זכאי להמשיך בתכנית תל"ם במחלקה למדע המדינה). במקרים בהם אין צורך במינוי קורא שלישי יהא ציון העבודה הסופי ממוצע של הציונים שהעניקו שני הקוראים לעבודה.

דרישות כלליות בתוכנית:

קורסי בחירה

על התלמיד ללמוד קורסי בחירה כהשלמה למכסת נקודות הזכות הנדרשת. התלמיד רשאי לצבור עד 4 נ"ז מקורסים מחוץ למחלקה ובלבד שקורסים אלו הם ברמת המוסמך, ומוגדרים בשנתון האוניברסיטה כקורסי מוסמך. לימודי שפה זרה לא ייכללו במניין נקודות הזכות לתואר המוסמך.

עבודות סמינריוניות

כתיבת העבודה הסמינריונית, במהלך לימודי שנה א', מהווה אחד מתנאי המעבר לשנה ב'. באם בחר התלמיד ללמוד סמינר נוסף במסגרת לימודי הבחירה הוא אינו רשאי לכתוב את שתי העבודות אצל אותו מרצה.

קורסי קריאה מודרכת

קורסי קריאה מודרכת נועדו לאפשר לתלמיד להרחיב ולהעמיק את ידיעותיו בנושאים תחומיים ובין-תחומיים בהם יש לו עניין מיוחד ואשר אינם נכללים בקורסים המוצעים במסגרת תכנית הלימודים של המחלקה. תלמיד יוכל להשתתף בקורס קריאה מודרכת אחד במהלך לימודיו ובלבד שימצא מרצה מהמחלקה למדע המדינה המסכים להנחותו בכך. קורסי הקריאה יכללו בדרך כלל פגישה בת שעה כל שבועיים לפחות. ניתן לכתוב עבודה סמינריונית במסגרת קורס הקריאה ובמקרה כזה יירשמו 4 נ"ז וציון נפרד על העבודה.

חישוב הציון הסופי:

קורסים – 60%
עבודת גמר – 40%

שלב שני: לימודי המחקר (דוקטורט), שנה שלישית עד חמישית בתוכנית

המעבר לשלב הדוקטורט מותנה בהישגי התלמיד בקורסים ובעבודת הגמר וכן בהשתתפותו ותרומו לחיי המחלקה, ויקבע בהחלטת ועדת הדוקטורט התחומית של המחלקה למדע המדינה ובאישור הרשות לתלמידי מחקר.

עמידת התלמיד בתנאי התוכנית בשלב זה תקבע מידי שנה ע"י יועץ התכנית ובהתייעצות עם המנחה.

התלמיד מצופה להשתלב בשיח המחקרי הבינלאומי והלאומי בנושאי מדע המדינה ולשם כך עליו להשתתף באופן פעיל במפגשים עם חוקרים מהארץ ומחו"ל במסגרת של סמינרים מחלקתיים, בפורום התוכנית, ובמסגרת סמינרים ייעודיים לתלמידי התוכנית כפי שייקבעו מעת לעת בהתאם להתפתחות התוכנית. כמו כן תלמידי תוכנית הדוקטורט מצופים להשתתף באופן אקטיבי ורצוף בפעילויות האקדמיות של המחלקה, במפגשי פורום הדוקטורנטים ובקורסים כפי שיוצעו במסגרת הלימודים.

מומלץ להשתתף בקורס בכתובה מדעית באנגלית הניתן במסגרת הפקולטה.

סיום בהצלחה של עבודת המחקר וקבלת התואר השלישי מותנה בעמידה בדרישות של הרשות לתלמידי מחקר ובדרישות המחלקה.

לימודי תואר שלישי (דוקטורט)

יועץ לימודי תואר שלישי במחלקה: פרופ' משה מאור

תוכנית הדוקטורט של המחלקה למדע המדינה מכשירה תלמידים מצטיינים לעבודת מחקר ברמה הגבוהה ביותר ומאפשרת להשתתף בשיח אינטלקטואלי פורה, ביקורתי ותומך. התוכנית תאפשר לתלמידים להשתלב בשיח המחקרי הבינלאומי והלאומי בנושאי מדע המדינה ולשם כך תכלול מפגשים וסמינרים עם חוקרים מהארץ ומחו"ל במסגרת של סמינרי המחלקה וסמינרים ייעודיים לתלמידי התוכנית.

תלמידי תוכנית הדוקטורט מצופים להשתתף בפעילויות האקדמיות של המחלקה, במפגשי הסדנא ופורום הדוקטורנטים ובסמינרים המחלקתיים.

תנאי קבלה:

תלמיד אשר מילא את כל חובותיו במסלול המחקרי בלימודי ה"מוסמך" בציון גמר סופי של 85 לפחות ובציון 85 לפחות בעבודת הגמר למוסמך יוכל להגיש את מועמדותו לתוכנית הדוקטורט של המחלקה.

טרם הרישום ברשות לתלמידי מחקר על המתעניינים לפנות למנחים פוטנציאליים וליועץ לתלמידי מחקר של המחלקה. על המועמד להגיש את טפסי הקבלה בצירוף הסכמת אחד מחברי הסגל הקבועים של המחלקה להדריך את התלמיד בעבודת המחקר (או להתחייב לעשות זאת תוך פרק זמן שיוגדר ע"י הרשות לתלמידי מחקר).

ההרשמה לתוכנית הדוקטורט והגשת הטפסים הפורמאליים נעשית דרך הרשות לתלמידי מחקר של האוניברסיטה המטפלת בכל תלמידי הדוקטורט באוניברסיטה (<http://new.huji.ac.il/links/818>). הרשות מרכזת את תהליכי הקבלה סביב שני מועדים. באתר הרשות ניתן למצוא את הטפסים הדרושים לקבלה. חומר ההרשמה מועבר לוועדת קבלה של המחלקה המקבלת את ההחלטות בהתאם לכללי הרשות ללימודי מחקר.

הבהרות לגבי בעלי תעודת "בוגר" מאוניברסיטה מחו"ל: בוגרים אלו יידונו רק לאחר שעמדו בדרישות הקבלה של המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל שביכולתו לקבוע תקפות של תעודות חיצוניות. בוגרים אלה עשויים להידרש לספק סילבוס של תכנית הלימודים.

סיום בהצלחה של עבודת המחקר וקבלת התואר השלישי מותנה בעמידה בדרישות של הרשות לתלמידי מחקר ובדרישות המחלקה.